Václav Havel:

ZÁHRADNÁ SLÁVNOSŤ (upravené)
(monológ: muži)

HUGO: Kto som ja? No tak pozrite, ja nemám rád tak jednostranne stavané otázky, vážne nie! Vari sa možno takto zjednodušujúcim spôsobom pýtať? Nech na takéto otázky odpovieme akokoľvek, nikdy nemôžeme postihnúť celú pravdu, vždycky len nejakú jej obmedzenú časť: človek - to je niečo také bohaté, zložité, premenlivé a mnohotvárne, že neexistuje slovo, veta, kniha, nič, čo by ho mohlo v celom rozsahu popísať a obsiahnuť. V človeku nie je nič trvalé, večné, absolútne, človek je neustála zmena, hrdo znejúca zmena, samozrejme! A dnes už nie je doba statických a nemenných kategórií, keď A bolo len A a B vždy len B; dnes dobre vieme, že A môže byť často zároveň B a B zároveň A; že B môže byť B, ale aj A a C; rovnako ako C môže byť nielen C, ale aj A, B a D; a že za istých okolností môže dokonca F byť nielen O, Q, Y, ale trebárs aj Ľ! Sami určite cítite, že to, čo cítite dnes, ste necítili včera, a to, čo ste cítili včera, necítite dnes, ale budete to cítiť zase trebárs zajtra; zatiaľ čo to, čo pocítite pozajtra, ste možno ešte nikdy nepocítili! Cítite to? Pravda je rovnako zložitá a mnohotvárna ako všetko na svete a všetci sme tak trochu to, čo sme boli včera, a trochu to, čo sme dnes; trochu to aj nie sme; žiadny z nás úplne nie je a každý zároveň nie je úplne; a ide len o to, kedy je lepšie viac byť a menej nebyť a kedy je naopak lepšie menej byť a viac nebyť; napokon ten, kto príliš je, môže čoskoro vôbec nebyť, a ten, kto za určitej situácie vie do istej miery nebyť, môže zas o to lepšie za inej situácie byť. Neviem, či vy chcete viac byť alebo viac nebyť, a kedy chcete byť a kedy nebyť, ale ja chcem byť stále, a preto musím stále tak trochu nebyť - z človeka totiž, keď občas tak trochu nie je, vôbec neubudne! A ak v tomto okamihu pomerne dosť nie som, uisťujem vás, že čoskoro budem možno oveľa viac, než som kedykoľvek doteraz bol - a potom sa o tom všetkom môžeme ešte raz porozprávať, ale na trochu inej platforme!